א)**מקום שיהא משולש בדם בבשר באימורים ולא תהא מחשבה פוסלת בחוץ מקל וחומר ומה מקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ אין מחשבה פוסלת בפנים מקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים אינו דין שלא א] יהא פוסל מחשבה בחוץ ת"ל 1 ו) שלישי ב] חוץ לזמנו פיגול חוץ למקומו א בשר [היוצא לחוץ פסול] הנכנס לפנים כשר שיהא בדין שפסול ומה במקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים בשר היוצא לחוץ פסול מקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ בשר הנכנס בפנים אינו דין שיפסול הרי הוא אומר 2 מדמה ג ב דמה ולא בשר ג] ק"ו ד] מעתה ומה במקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ בשר הנכנס לפנים כשר מקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים בשר היוצא לחוץ אינו דין שכשר הרי הוא אומר 3 ובשר בשדה טרפה לא תאכלו ג) ג כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר תנו רבנן 4 פנימה אין לי אלא פנימה היכל מנין ת"ל אל הקדש פנימה ה] ויאמר קודש ואל יאמר פנימה אמר רבא ו] בא זה ולימד על זה מידי דהוה אתושב ושכיר דתניא ז) 5 תושב ד זה קנוי קנין עולם שכיר זה קנוי קנין שנים יאמר תושב ואל יאמר שכיר ואני אומר קנוי קנין עולם אינו אוכל קנוי קנין שנים לא כ"ש אילו כן הייתי אומר תושב זה קנוי קנין שנים אבל קנוי קנין עולם יהא אוכל בא שכיר ולימד על תושב שזה קנוי קנין עולם וזה קנוי קנין שנים ה ואינו אוכל א"ל אביי בשלמא התם תרי גופי נינהו ז] ואע"ג דה"ל לקרא למכתב נרצע לא יאכל ואידך אתי בק"ו ח) מילתא דאתי בק"ו טרח וכתב לה קרא אלא הכא כיון (דאיכא) דאיפסל בהיכל (הכא) לפני ולפנים מאי בעי אלא אמר אביי לא נצרכא אלא לדרך משופש א"ל רבא והא הבאה כתיב ביה אלא אמר רבא כל מידי דחשיב עליה לפני ולפנים לא מיפסל בהיכל בעי רבא פר העלם דבר של צבור ושעיר עבודת כוכבים שהכניס דמן לפני ולפנים מהו מי אמרי' אל הקודש פנימה כל היכא דקרינן אל הקודש קרינן ליה פנימה כל היכא דלא קרינן אל הקודש לא קרינן פנימה או דלמא שלא במקומן הוא ואם תימצי לומר ו שלא במקומן הוא פר ושעיר של יום הכיפורים שהזה מדמן על ח] הבדים והוציאן להיכל והכניסן מהו מי אמרינן מקומן הוא או דלמא הואיל ונפק נפק ואם תימצי לומר ז הואיל ונפק נפק הזה מדמן על הפרכת**

תסיו ו) מיבעי ליה לכדפרישית מקום משולש: **בשר היוצא לחוץ פסול.** מוכשר בשדה נפקא לן לקמן: **דמה ולא בשרה.** דתרי דמה כתיבי אשר יובא מדמה והן לא הובא את דמה חד למעוטי בשר: **ק"ו.** לבשר היוצא מעתה שלא יפסל: **בשדה.** בלא מחיצות משמע ודריש ליה לכל הבשר שטעון ט] מחיצה טריפה הוא ביוצא ולא תאכל ודם היוצא ק"ו מבשר אתי ועוד נפקא לן מהן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אמר להן שמא הכנסתם י] לפנים א"ל הן לא הובא את דמה אל הקדש (פנימה) שמא חוץ למחיצתה יצתה אמרו לו פנימה היתה הכי דרשינן ליה לקמן בפ' טבול יום (דף קא.): יא] **הן לא הובא וגו' פנימה.** אין לי אלא שנכנס דמה לפני ולפנים יב]: **בא זה ולימד על זה.** דאי כתב קדש ולא כתב פנימה הייתי אומר קדש זה לפני ולפנים יג]: **בא פנימה.** שהוא מיותר ולימד על קדש שהוא היכל: ז) תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש: **קנוי קנין עולם.** נרצע שמיושב אצלו עד היובל: **קנין שנים.** עבד עברי שעתיד לצאת בשביעית: **אינו אוכל.** בתרומה שאין גופו קנוי לכהן: **בשלמא התם.** איכא למימר בשני מקראות סתומים בא זה ולימד על זה: **דתרי גופים נינהו.** אין אזהרתו של זה כמשמעו יד] של זה וכל אחד מלמד על עצמו. ואי משום דאיכא למפרך נכתוב נרצע בהדיא ולא נבעי שכיר טו] ה"ל שכיר כו' כלומר לאו טז] משום דבמשמעות הוא אלא משום דאתי בק"ו ואיכא לשנויי מילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב ליה קרא השתא דסתימי כ"ש דשפיר שנינן בא זה ולימד על זה: **אלא הכא.** דאזהרת לפני ולפנים בכלל היכל היא דהא לא יכנס לה אלא דרך היכל אין כאן אלא פסול היכל וכיון דמהיכל איפסיל ליה לפני ולפנים מאי יז] בעי הכא למיפסל הרי פסול ועומד והיה לו לפרש היכל ולשתוק שלא ישנה מקרא של חנם שאינו מלמד כלום: **לא נצרכא.** האי פנימה אלא לדרך משופש שלא כדרכו כגון דרך גגין ועליות בית יח] המקדש בלולין דהשתא הוצרך ללמד על עצמו ואי משום דאתי בק"ו אפ"ה טרח וכתב לה קרא. ומשופש יט] עקום כך שמו במנחות בהקומץ רבה (דף כז:): **והא הבאה כתיב.** ומשמע דלא מיפסיל אלא דרך הבאה: **אלא אמר רבא.** לעולם דעייליה דרך פתחים ואשמועי' קרא דהיכא דחשיב עליה מתחילתו להכניסו [לפני] ולפנים ותחילת הבאתו להיכל ע"מ פנים היה לא מיפסיל עד דמטי לפנים ואם החזירו כ] לחוץ כשר: **פר העלם דבר.** שמצות כפרתו בהיכל והכניסו לפני ולפנים: **מהו.** מי אמרינן כל היכא דקרינן ביה פסול דאל הקדש כגון בחטאות החיצונות: **קרינא ביה פסול דפנימה כו'.** דהא כי הדדי כתיבי: **או דלמא שלא במקומו הוא.** והויא הכנסה ומיפסיל: **והוציאן להיכל.** להזות על הפרכת כמשפטן: **מקומן הוא.** שהרי הוזקקו לשם תחילתן: **או דלמא כיון דנפק.** בעשיית כל מצותו נפיק ליה לגמרי והוה ליה שלא מקומו:

והוציאו

מקום משולש. פירשתי לעיל בסוף פרק שני (דף כט. ד"ה למקום):

ולא תהא מחשבה פוסלת בחוץ מק"ו. תימה כיון דלא ידע דרשה דשלישי זה חוץ לזמנו ופיגול זה חוץ למקומו בלאו ק"ו נמי לא תהא מחשבה פוסלת. וא"ת לא תהא יציאת חוץ פוסלת בלא לכפר ק"ו מבפנים שלא פסל את המסויר וגם חטאת דוקא מק"ו וי"ל כיון דנפקא לן מקרא דבשר נפסל כא] הוה הדין כל דמים: **דמה ולא בשרה.** לקמן כב] (דף לג) דרשינן דמה של זו ולא דמה של אחרת וק"ק ל"ל למעוטי בשרה הא לכפר כתיב:

כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר. פי' בקונטרס ודם היוצא מק"ו מבשר אתי ועוד נפקא לן מהן לא הובא את דמה וגו' אמר כג] שמא הכנסתם את דמה לפנים אמרו הן לא הובא את דמה אל הקדש שמא חוץ למחיצתה יצתה אמרו לו פנימה היתה הכי דרשינן ליה לקמן בפרק טבול יום (דף קא.) ולא דק דלקמן דריש מבקדש היתה כד] וע"ע בפ' כיצד צולין (פסחים פב.) דדריש לענין בשר היוצא ועוד בפרק בהמה המקשה (חולין סח.) דאיכא תנא דלא דריש התם ובשר בשדה לענין יוצא:

לא נצרכא אלא לדרך משופש. פי' בקונטרס כגון כה] גגין ועליות בית קדשי הקדשים בלולין. וקשה דבהקומץ רבה (מנחות דף כז:) דרשי רבנן אל הקדש בלא יבא אבל מבית לפרכת ואל פני הכפרת בלא ימות ופריך לכתוב אל הקדש ומבית לפרכת ולא בעי אל פני הכפרת ומשני למעוטי דרך משופש והשתא ל"ל קרא תיפוק ליה דרך גגין מדכתיב ואל יבא דמשמע דרך ביאה כדממעטינן בפרק ב' דשבועות (דף יז:) טמא שנכנס דרך גגין להיכל ונראה לפרש דבשבועות מיירי כשפיחת את התקרה אבל כו] הכא כשנכנס דרך לול שהיה בעליית בית קדשי קדשים שבו היו משלשלים את האומנים בתיבות ח) דדרך ביאה הוא דלכך נעשה א"נ כמו שפירש בקונטרס במנחות (שם) שחתך כז] החומה לפני ולפנים ועשה פתח בדרום או בצפון ונכנס ולא נכנס בפתח שבמזרח שהיה כח] פניו למערב ועוד פירש בקונטרס התם א"נ נכנס בפתח מזרח ולדד באלכסון הלכתא כט] בצדדין לא מיחייב דאל פני בעינן שיהו פניו ל] אל פנים מזרחיים של כפורת ועוד יש לפרש דרך משופש כגון דרך לול שהיה אחורי בית הכפורת כדאמר בסוף איזהו מקומן (לעיל דף נה:) שנים לפר בר והקשה ה"ר יעקב דאורלינ"ש ל"ל קרא למעוטי בהקומץ רבה ט) דרך משופש תיפוק לי מדכתיב ואל יבא כדדייקינן הכא והא הבאה כתיבא בי' ויש לחלק בין הבאת הדם לביאת גוף האדם לא]:

עין משפט
נר מצוה

עו א מיי' פרק יא מהלכות מעה"ק הלכה ז:

ב מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה יז

עז ג מיי' פרק יא מהלכות מעה"ק הלכה ו:

עח ד ה מיי' פרק ו מהלכות תרומות הלכה ה:

עט ו ז מיי' פרק ג מהלכות פסה"מ הלכה יד:

מוסף רש"י

משולש בדם בבשר באימורים. ולימד על מחשבת חוץ למקומו שאינה מועלת אלא או בקדשי קדשים שחישב עליהם לאוכלם חוץ לעזרה, או בקדשים קלים לאוכלם חוץ לעיר, פרט למחשב לאכול בהיכל דלא פסיל, דבעינן שיחשב על מקום המשולש בדם בבשר ואימורין, היינו חוץ לעזרה בשעת היתר הבמות, לאפוקי היכל שאין בו הקטרת אימורין ולא אכילת בשר (לעיל כט.): **דמה.** אשר יובא מדמה: **ולא בשר.** שאם נכנס בשרה להיכל אינה נפסלת (לעיל יא.) **ובשר בשדה.** מבשדה יתירה קא דייק, כשדה שאין בו מחיצות, ולמדנו מכאן קדשי קדשים חוץ לקלעים ועובר שהוציא את ידו בשעת שחיטת אמו (מכות יח.). כלומר חוץ למחיצתו דהיינו לאויר, שרחם זה הוה ליה מחיצה להתירו בשחיטה, וכיון שיצא הרי הוא כטרפה ולא תאכלו, וכל מי שיש לו מחיצה ויצא, כגון בשר קדשים שיצאו, נמי מהאי קרא נפקא לן (חולין סח.) **מידי דהוה אתושב ושכיר.** דכתיב גבי תרומה למידרש הכי: **תושב.** האמור אצל תרומה תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש: **זה קנוי קנין עולם.** עבד עברי הנרצע ביד כהן, ואף על פי כן אין גופו קנוי לו כשאר עבדים כנעניים לאכול בתרומה (קדושין ד. וכעי"ז יבמות ע.) **זה קנוי קנין שנים.** סתם עבד שיוצא בשש שנים: שלא הגיע לו עדיין שש שנים: **אילו כן.** דלא נאמר אלא תושב, הייתי אומר תושב זה קנוי קנין שנים. משום הכי אסור בתרומה, בא שכיר יתירא ולימד על כרחך דהאי קרא לנרצע אתא, וכיון דתרי כתיבי מסתברא דתושב זה המיושב אצלו לזמן מרובה ושכיר זה העומד לצאת (יבמות שם). דעל כרחך חד מינייהו לנרצע הוא דאתא ומאחר שכתבו שניהם משמעותא דנרצע מתושב אתיא, שהוא מיושב אצלו יותר מן הקנוי לשש שנים: **התם תרי גופי נינהו.** נרצע ושאינו נרצע שני גופים הם ואפשר להיות שניהם בביתו של כהן: **מילתא דאתי בקל וחומר.** כלומר ואפילו פירש הכתוב נרצע לא יאכל וחזר ופירש על שאינו נרצע ואע"פ שלא הוצרך לכותבו, הייתי יכול לתרץ ולומר דאע"ג דהוי שכיר מילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא, לפיכך כשכתבו התם י"ל בא זה ולימד על זה [illegible] (קדושין שם) **משופש.** [illegible] (נספח) [נספת] [illegible] (מנחות כז:).

שיטה מקובצת

תוד"ה כיון. פירש בקונטרס כו' אמרו לו פנימה היתה. משמע להו דכל טפי עבדו דאסתפוק מפני שהיה נפסל ביוצא והתם מיירי בדם (מהר"פ):

מסורת הש"ס

א) [לעיל כט. לו.], ב) [לעיל יח.], ג) [מכות יח. חולין סח.], ד) יבמות ע. קידושין ד. ת"כ אמור פ"ד הי"ז, ספרי קרח קיז, ירושלמי יבמות פ"ח ה"א, ה) [פסחים יח: וש"נ], ו) ויקרא יט, ז, ז) ויקרא כב י, ח) פסחים כו. מדות פ"ד מ"ה, ט) מנחות כז: וש"ס.

תורה אור השלם

1. וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: ויקרא ו, כג
2. וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: ויקרא ז, יח
3. וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ: שמות כב, ל
4. הֵן לֹא הוּבָא אֶת דָּמָהּ אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אָכוֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ בַּקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוֵּיתִי: ויקרא י, יח
5. וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ תּוֹשַׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ: ויקרא כב, י

שינויי נוסחאות

א] שלא תהא מחשבה פוסלת בחוץ (כתה"י): **ב] שלישי זהו חוץ לזמנו פיגול זהו חוץ למקומו כצ"ל** (ש"מ): **ג] בשרה** (כתה"י): **ד] נ"ל ק"ו לבשר היוצא** (ש"מ). **ובכתה"י ק"ו ליוצא: ה] תיבת פנימה נמחק** (ש"מ): **ו] נ"ל רבה** (*הגרי"ב): **ז] נ"ל נינהו דאי נמי כתב רחמנא נרצע לא יאכל הוה ליה שכיר מילתא דאתי בק"ו ומילתא דאתי וכו'** (ש"מ): **ח] על בין הבדים** (כתה"י): **ט] הטעון מחיצה ויצא דטריפה הוא ולא תאכל** (ש"מ): **י] הכנסתם דמה לפנים** (כתה"י): **יא] בש"מ מה"ד פנימה. הן לא וכו': יב] בש"מ נוסף דהיינו פנימה: יג] ולפנים בא כו' הד"א** (*שמכ"י וצ"ק): **יד] נ"ל במשמעותו** (רש"ש): **טו] ה"ל שכיר הת"ד** (שמכ"י). **ולאה לעיל אות ז': טז] בכי"פ לאו פירכא היא משום וכו': יז] היכי בעי** (כי"י): **יח] נ"ל בית קדש הקדשים** (*שמכ"י וכ"ה בתוס'): **יט] נ"ל משופש משובש כך שמעתי במנחות. ותיבת עקום נמחק** (צ"ק). **אבל בכתה"י וש"מ איתא: כ] החזירו מהיכל לחוץ** (ש"מ): **כא] נפסל בכל גווני הוא הדין כו' כנלנ"ל** (באה"מ): **כב] נ"ל לעיל (יא ע"א)** (צ"ק): **כג] אמר להם** (ש"מ): **כד] היתה נמחק** (ש"מ): **כה] כגון דרך גגין** (ש"מ): **כו] אבל במנחות איירי כשנכנס כנ"ל ותיבת הכא נמחק** (ש"מ): **כז] שם ברש"י שחתר: כח] שם ברש"י שיהא: כט] נ"ל והילך בצדדין** (שמכ"י): **ל] פניו** (ש"מ במנחות שם): **לא] בש"מ נוסף דהיינו ביאה ריקנית:**

ליקוטים

והא הבאה כתיב ביה. [טמא שנכנס למקדש דרך גגין פטור משום דאינו דרך ביאה]. ונראה דאם שהה שם שיעור השתחוייה דחייב אף שנכנס דרך גגות דלא גרע מטהור שנכנס ונטמא שם דקי"ל דאם שהה חייב אף דלא קרינן ביה ואל המקדש לא תבא כו'. וא"ת דבסוף פרק ח' דזבחים אמרינן תנו רבנן פנימה אין ליה אלא פנימה היכל מנין ת"ל אל הקדש פנימה והקשו כיון דאיפסלה בהיכל לפני ולפנים מאי בעי ותירץ אביי לא נצרכה אלא לדרך משופש, אמר ליה רבא והא הבאה כתיב בה. ואי אמרת דמדרך ביאה לא מימעט דרך משופש אלא בדלא שהה אבל אם שהה לא מימעיט, אימא דקרא דפנימה מיירי בנכנס דרך משופש ושהה. י"ל דשאני דם דאין לחלק בין שהה ללא שהה וכיון דלא מיפסיל משום כניסתו לאלתר תו לא מיפסל, אך גבי ביאת אדם יש לחלק בין שהה ללא שהה משום דכל דלא שהה עדיין הביאה הראשונה קיימת ומשום אותה ביאה אין לחייבו כיון שלא היתה דרך ביאה אך בשהה כבר כלתה ביאה ראשונה וחשיב כביאה שניה. אך מדברי התוס' נראה דס"ל דכי ממעטינן גבי ביאה ריקנית כל שאינו דרך ביאה הוא אפילו שהה, שהרי הקשו דלמה לי קרא דאל פני הכפרת תיפוק ליה משום דכתיב ואל יבא, והוכרחו לומר דדרך משופש הוי דרך ביאה. משמע דס"ל דמאל יבוא ממעטינן כל שאינו דרך ביאה אפילו שהה מדלא אוקמוה לקרא דאל פני הכפורת בדשהה דלא מימעט מאל יבוא. ומיהו נ"ל דאף דס"ל לתוס' דכל היכא דכתיב ביאה ממעטינן כל שאינו דרך ביאה אף אם שהה, מ"מ מודו גבי ביאת טמא דאם נכנס דרך גגין ושהה דחייב וכמו שכתבנו לעיל, משום דשאני ביאת טמא דקי"ל דאפילו טהור שנכנס ונטמא שם אם שהה חייב ואע"ג דלא קרינן ביה ואל המקדש לא תבוא שהרי בשעת ביאה טהור היה אפ"ה חייב ואזהרתיה מדכתיב ולא יטמאו את מחניהם וכתיב וישלחו וכמו שכתבו התוס' בפ"ב דשבועות דף טז ד"ה תנהו יע"ש, ומש"ה היכא דנכנס דרך גגין דין הוא דליחייב אם שהה אע"ג דמשום ביאה פטור משום דחשיב כאילו נטמא שם דחייב אע"ג דליכא ביאה באיסור אבל גבי ביאה ריקנית כל שאינו חייב משום ביאה תו לא מיחייב שהרי כל שנכנס להיכל או לקדש הקדשים לצורך עבודה וכלתה עבודתו ושהה כל היום כולו לא מיחייב כלל דכיון דמשום ביאה לא מיחייב תו לא מיחייב (מל"מ פ"ג מביאת מקדש הי"ט):